

RELIQUARIUM
APPARATIONIS,

AD ILLUSTRIS VIRI

FRANCISCI BACONIS

FABRUM FORTUNÆ;

VRATISLAVIÆ IN OFFICINA

BONARUM MENTIUM ELISABETANA,

OCTO ADOLESCENTUM DECLA-
MATIONIBUS

V. EID. X. BREIS

A. C. MDCLXXIX.

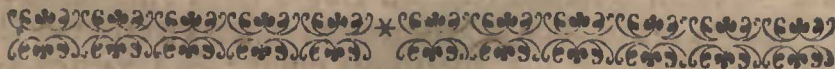
P R Æ M I S S Æ,

S U B M I S S U M,

MODERANTE

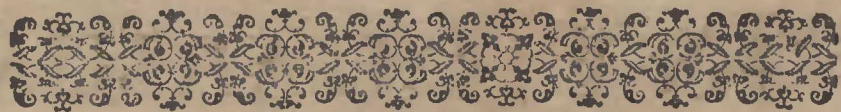
CHRISTOPHORO COLERO,

HISTOR. ET ELOQ. PROF.

Vratislaviæ,

Typis GEORGII BAUMANNI.

*Benevolo Lectori & Auditori Fabricæ
Fortunata S. D.*

Ullum Græcæ, Romanæ, aut Barbaræ gentili-
tatis olim clarius Oraculum, tantæ religionis,
& auctoritatis fuisse, hoc maximè comme-
norabili, quod divinus auctor ipse Plato,
quem eloquentissimus ac sapientissimus ille

1. Epist. Tullius, principem ingenij & doctrinæ vocat, toties aliis
2. ad Q. verbis, sed simili sensu inculcat, ac innumeri omnium æta-
Frat. rum scriptores diversis idiomatis transtulerunt, cum una-
nimi omnium seculorum experimento & consensu, persua-

lib. 5. de sissimum habeo. Hoc planè Delphicum responsum ita

Rep. 6. sonat. Εὰν μὴ ἡ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ οἱ βα-
Julio. σιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυναταὶ φιλοσοφῶσιν γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ
ταῖς εἰς τὸν ζυμπῆσιν δυναμῖς τε πολιτικῇ, καὶ φιλοσοφίᾳ, τῶν δὲ νῦν
πορευομένων χωρὶς ἐφ, ἐκάτερον αἱ πολλὰ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀπολι-
θῶσιν, ἢ ἐκ κακῶν παῦλα ταῖς πόλεσιν, δοκῶ δὲ εἰδὲ τῷ ἀνθρώπῳ

“γενε. h. e. Nisi vel Philosophi civitatibus dominantur, vel
“ hi qui nunc Reges & Dynastæ vocantur, seriò & diligenter
“ Philosophentur, civilisq; potestas, & sapientiæ studium in
“ idem velut punctum incidant, nec à diversis, ut nunc fit,
“ hæc duo ingeniis tractentur, non erit civitati, aut gene-
“ ri humano, ut opinor, ulla à malis quies.”

lib. 6. de Idem Oratoris Romani elogio Deus Philosophorum
Rep. contractius alibi adversariorum objecta confutans, hoc
fundamentum suæ assertionis ponit: ὅτι ἡ πρῶτη κακῶν
πύσις αἱ πόλεις, πρῶτον ἂν ἐν αὐταῖς οἱ φιλόσοφοι ἀζώσιν i. e. non
“ prius ullum rebus publicis malorum finem futurum, quàm
Philosophi

Philosophi in ipsis summam rerum obtineant. Fusius ve-
ro declarat idem familiaris quidam Tullii nostri Deus in,
Septimâ ad Dionis propinquos Epistolâ, quando inter-
prete Joanne Serrano ita differit: Hac rerum experientia,
coactus tandem dixi, ad veræ Philosophiæ commendatio-
nem, ejus ductu & auspiciis tantum intelligi verè posse,
& in re publicâ & familiari, ecquænam sit justa vivendi re-
gula & via: ac proinde humanum genus nunquam prius,
desitutum variis calamitatibus exagitari, quam vel VERE,
ET RECTE PHILOSOPHANTIUM, GENUS,
rerum publicarum administrationem penes se haberet: vel,
optimates in rep. divino quodam numine impulsî reverâ,
Philosopharentur. Quia verò Illustris Josephi Scaligeri Conject.
judicio, Platonis æmulus, magnus in primis Vir, ac similli- ad Vari.
mo incomparabilis Casparis Barthii, Platoni quàm maximè
par & aliquando prior, maximus Hebræorum Philo, (cum
nonnisi sapiens sapientē, ut alius artifex perspicit artificē)
tantâ cum Platone & ingenio & scriptis affinitatem habuit,
ut testibus Suida ut Pelusiota, in proverbium olim abierit,
ἢ πλάτων φιλονίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει, aut Plato Philonizat,
aut Philo Platonizat; præter alia hanc quoq; æmuli sui Pla-
tonis sententiam in suo opere repetitam reliquit. Aga-
petus etiam Diaconus auro magis aureum Philosophilo-
cum in sua ad Justinianum Imp. Aug. Parænesi, Christiano
Principi scitu necessarium insinuavit his verbis: Tempo-
ribus vestris declaratum est vitæ beatæ seculū, de quo Veterū
quidam prædixit, tunc fore hoc, quando vel sapientiæ stu-
diosi regno potirentur, vel Reges sapientiæ studia ample-
cterentur. Et Vos etiam studia Sapientiæ colentes, digni-
habiti estis regno, & in regni administratione à studiis sa-
pientiæ non recessistis. Si enim amare sapientiā studium,
efficit Sapientiæ: initium autem Sapientiæ est Dei timor,
quem intra pectora vestra habetis, semper prorsum,
perspicuum

perspicuum istud est, quod à me dicitur. Hæc Christianus Antistes Christiano Principi Christianè Platonizans dixit. Ut verò à Græcis ad Romanos transfretemus, quorum instar omnium nobis in libera Rep. liberæ mentis & linguæ celeberrimus M. Tull. Cicero occurrit; qui quidem exosum unius nomen Regium præteriens, Optimarium Sapientium imperium probans, ita in probabilem Platonis sui sententiam jens, ad Q. Fratrem suum in longissimâ omnium & optimâ pariter Epistolarum, de

1. 1. Epist. Administrandâ Asiæ Provinciâ ita scriptum reliquit; Atq; ille quidem princeps ingenii & doctrinæ Plato, tum deniq; fore beatas Respubl. putavit, si aut docti, ac sapientes homines eas regere capissent; aut ij qui regerent, omne suum studium in doctrinâ ac sapientiâ collocassent. Potissimum verò inter Philosophantes Imp. Marco Antonino, cui Sapientiæ studium immortale Philosophi Cognomen-

in Mar. Ant. c. 27. tum dedit, hæc Pragmatica Platonis sententia, teste Julio Capitolino, semper in ore fuit: *Florere civitates, si aut Philosophi imperarent, aut Imperatores Philosopharentur*. Apagite itaq; olores Philosophiæ, Tu impotens & tui ipsius, & filii tui Neronis Agrippina, quæ illum à *Philosophia aruisti*, monens imperaturo contrariam esse; ac tu Licini, qui ignarissimus tanti boni, ignominiosè & contumeliosè *Philosophiam Virus, & pestem publicam* nominasti; cui si tuâ ætate vixisset sapientissimus Arragonum Rex, occentasset hoc meritum convicium, quod Antecessorum suorum cuidam indocto Hispaniæ Regi occentarat; *Vocem hanc non Regis, sed bovis esse*. Contra illud fel mel est purius hoc, quod Musonius Musarum Philosophantium favus apud Stobæum, Regi cuidam Syriæ ad se invisenti, inter alias mentis delicias apposuit: Ne tibi persuadeas, cuiquam esse magis, quam tibi Philosophandum: nec id aliam ob causam magis, *quàm quia Rex es*. Ac cum saluberrimus monitor luculentâ Oratione Offici-

um

um Regis ad Philosophiæ normam scitè & peritè exegisset, & sub clausulam ex communis totius Græciæ Præceptoris Socratis ore, *Philosophiam, civilem ac regalem scientiam, quod quæ illam imbibisset, etiam civilis esset, nuncupasset*, Rex delectatus hac Suada, Musonio illi eloquentissimè Philosophanti, optionem reliquit aliquid petendi, quod vellet; respondit Philosophus: *Peto ut orationi meæ, quam tanto perè, laudas, obsequaris*. Nam & mihi hoc pacto maximè gratum facies, & tu ipse majorem inde, quam ex ullâ aliâ re, utilitatem, consequeris. Ne verò res exemplo verum demonstrante careat, præteritis non paucis veterum & recentiorum seculorum sapientissimis in orbe utroq; Regibus, unicum JACOBUM Magnæ Britanniæ Regem proponam.

Qui non tam ob sanguinis propinquitatem, à prudentissimâ & felicissima Reginarum ELISABETA moriturâ, nec tam ob clarissimam celebratæ sapientiæ & virtutis famam, meritisimo suo Successor Regni nominatus, à Curiis Parliamentariis declaratus ac proclamatus, quam communi totius seculi & Orbis voce, scriptisq; immortalibus, Sapientissimi cognomento honoratus & ornatus est. Hic etenim, licet domi satis amplis doctoribus, suis majoribus Scotiæ Regibus (quorum ipse centesimus Octavus Rex in Solio tam annoso elevatus, radijs majestatis & sapientiæ orbem illustraret) instructus, ac provisu prudentissimæ & doctissimæ Matris Mariæ Stuartæ, à Viro Clarissimo Georgio Buchananò, etiâ materno olim doctore, qui ob magnam sapientiæ laudem Hispanorum Seneca à nonnullis cognominatus, præceptis sapientiæ divinæ & humanæ, virtutūq; moralium, eloquentiæq; Regiæ armatus esset, tamen, ut omnes Principes, sua indoles & genius in exemplo quodam delectare solet, ita hic Optimus & sapientissimus Regum, non Davides duos Antecessorum suorum Scotiæ, sed duos illos Hebræorum, Davidem Jessæum, Optimiq; Patriis

A 3 optimum

optimum Filium Salomonem, in illustri monumento stantes, sibi imitandos selegit. Quemadmodum David ille Hebræorum Rex afflictissimus variis vicibus, ex insidiis & periculis; ita Jacobus à nefario Ruvenorum Comitum Fratrum parricidio, & pulveratâ machinatione, liberatus & servatus; supplicio Matris, acceleratâ per venenum Henrici Primogeniti sui morte, & id genus aliis malis, divinâ opâ mirabiliter immotus & erectus stetit; ac, eo ipso docuit, & facere & pati fortia, Regium esse. Ac ut David Vir divino Spiritu plenus, pro variis vitæ casibus commotus, lætus, tristis, sperans, confidens, prænuncians & divinans, varia meditat⁹ est; & coelestissimas ore manuq; melodias suas decantavit: ita quoq; Jacobus Rex varias Meditationes, nominatim in Apocalypsin & Orationem Dominicam conceptas promulgari jussit. Ut verò Salomon nomine suo Pacificus Princeps videri, & reipsâ esse voluit: ita quoq; Jacobus id dulcissimū constitutæ & servatæ domi forisq; Pacis nomen, secum in Sepulchrum tulit. Ut divitissima Arabum & Sabæ Regina ab extremis orbis partibus, ob tam latè sparsam Sapientiæ famam, Salomonem tot itinera emensa invisit, & in illo majora longè famæ præconio deprehendit, ac publicè testificata est: ita quoq; maximi terrarum Principes fama sapientiæ Regiæ allekti & invitati, tum per sagacissimos & prudentissimos Legatos suos, tū ipsi; nominatim bis Christianus IV. Daniæ Rex Affinis ejus, & multi Europæ Principes Jacobum Regē salutarunt ac exosculati sunt. Ut Hebræus Rex in Trifolio illo librorum, vel potius Thesaurorum suorum, multa saluberrima Principibus ac Populo præcepta tradidit: ita quoq; Britannia ille Monarcha, exemplo magnorum Principum, Basilii de Institutione Principis ad Leonem Filium futurum Imp. Constantini ad Romanum; Manuelis ad Johannem, & aliorum Imp. Regum & Principum: Ita Jacobus Henrico Walliæ Principi

Principi ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΩΡΟΝ, Thesaurum verè Regium, ac inæstimabilem Coronæ Regiæ Unionem, in quo regendi rationem, artem artium, & disciplinam disciplinarum, imbiberet perfectè, ex Regio & paterno affectu obtulit. Deinde Christianis Regibus & Populis *Jus libera Monarchia*, sive de mutuis Regis Liberi & Populi nascendi conditione illi subditi Officiis, *Apologiam pro Juramento fidelitatis* contra Monarchomachos, ac *Pro Jure Regio* contra Primipilos Romanæ Hierarchiæ, Cardinales Eminentissimos, *Bellarminum* & Peronium; ac Orationes in Conventu Ordinum habitas, VI. scripsit: Quæ Opera Regia omnia uno Volumine à Jacobo Montacuto, Wintoniensi Episcopo, & Sacelli Regij Decano edita, in Bibliotheca nostrâ Publica, inter alia preciosissima Ceimelia habentur. Sed Sapientissimus hic Regum paucis Philosophandum, non ingurgitandum se literis, & deliciandum, sed modum ex illis justum retinendum esse sibi duxit: Cogitans illas Virgilio sortis:

Tu regere imperio Populos JACOBÈ memento, 1. 6. Æn.
(Hæc tibi erunt artes) paci, imponere morem,
Parcere subjectis, & debellare superbos.

Quod vero justam & seriam imperii rationem hic Optimus Princeps habuerit, argumento est, quod nec alia, tranquilli moderatq; status facies enituerit, quam sereni & nitentis cæli. Ab hujus Solis benignissimi occasu, quid aliud quam nox illunis, tempestuosa, ac æstuosa ingruit, in quâ publica navis fractis remis velisq; malo fauciato, ac sacra ancora ipsa disrumpa, ad rot scopulos alissa, Insularum maximæ, ab imperiosiore illo Oceano Britanico, commune naufragium subvereri videur. Qui tempus eventus docet, & docebit, judicio Corneliani Oraculi II. 13. An. plura in summa fortunâ auspiciis & consiliis, quam telis & c. 16. manibus geri, ac quod ex Dodonææ quercûs responso, Σοφὸν γὰρ ἐν βέλεια πῶς πολλὰς χεῖρας νικᾷ.

Mens

Euripid.

Mens una sapiens, plurium regit manus. Etsi verò Jacobus sæpè quidem, sed nunquam satis laudatus Rex primæ sortis Princeps fuerit, qui ipse ex sua mente divinâ perviderit ac consuluerit, quod in rem esset: tamen quia sciret, non tantum omnem rationem & institutionem vitæ, adjuncta hominum desiderare, sed maximè gubernationem attem, gravissimosq; pro publicâ Regnorum suorum salute labores vigilasq; parib⁹ egere adminiculis, assumptis juxta Curias Comitiales, etiâ eminentes viros, magnos sibi & Regnis suis profuturos Semones & Ministros Statûs, veros Regis oculos, veras aures, vera ora, veras mentes: adeo ut de illo ex adyto Delphico Euripides verè divinaverit:

Σοφὸς τύπτει τὸν σφῶν συνστά

Princeps Sapiens, sapientium commercio.

Inter eos verò totius orbis judicio, micat inter omnes Anglicum sidus, velut inter ignes Luna minores,

Per-illustris inclitusq; sorte nascendi, dignitatum togatarum culmine, ac summâ eruditione, splendidissimus Vir, *Franciscus Baco, Vice-Comes Sancti Albani*. Ei enim sapientissimus Regum, tanquam sapientissimo & scientissimo Anglorum, ac fide silentioq; probatissimo, initio Custodiam Regii Sigilli, deinde publicorum rescriptorum, scripturarum, libellorum edictorumq; publicandorum, censuram, atq; subscriptionis Jus, quod magnum Cancellariatû nuncupant, tutò commisit. Quod, quale & quantû sit togatorû officiorum genus, docet præter alios gravissimus sanctissimusq; Regni Polonici Senator (elogio ipsius Vradislai. IV. Regis) & Episcopus Plocensis, Stanislaus Lubinskius, in prudentissimâ eloquentissimâq; suâ Parænesi ad Thomâ Zamosciû, Johannis illius Herculis Sacmatici Musagetæ, Filium Patri simillimum, dum Vice Cancellarius Regni renunciaretur. Deinde insignibus summi

Viri

Viri Baconis laudibus dicere jam desino, ne, cum in maximi Regis illius decantandis paulo prolixior fuerim, videar privati hominis nomen supra Principis indecorè attollere, & in prioris Actûs Scenâ factum sit, ac cum à gemellis Prussæ suæ sideribus, Petro Zimmermanno & Johanne Mochingero, Pericleis, illo Thorunij, hoc Gedani, fulminibus, plura ac certiora de dictis & factis memorabilibus Nestoris illius apud Agamemnonem olim Magnæ Britannæ sapientissimum, eodem nomine celebrati, ex promisso ipsorum, indies expectem. Quod si copia desideratarum hætenus rerum mihi facta fuerit, bonâ fide benevolum exoticarum Verum Inquisitorem, communicandis preciosissimis illis ex illâ Insula advectis non defraudabo. Ac in præsentiarum præmissæ Apparationis, ad Fabrum Fortunæ Baconicæ in posterum in demensa segmenta dispendendum; Reliquarium per VIII. Adolescentes Declamaturos superaddemus. *Primus* eorum dicet quomodo differat *sapere aliis, & sibi sapere*. Altera enim doctrina sapiendi, explicante ipso Bacone, movere videtur tanquam à centro ad circumferentiam; altera tanquam à circumferentiâ ad centrum. Est enim prudentia quædam consilij aliis impertiendi, est verò & alia suis rebus prospiciendi. Atq; hæ nonnunquam conjunguntur, sæpius separantur. Multi siquidem in suis ipsorum rationibus instituendis prudentissimi sunt, qui tamen in Rebus pub. administrandis, aut etiam constilijs dandis, nihil valent: Formicæ similes, quæ creatura sapiens est ad se tuendum, sed horto planè noxia. Primum rationibus velitantem excipit *Secundus*, succurrens socio validis Exemplis populorum & Rerum publicarum sapientipotentissimarum, Atheniensis, Spartanæ, Thebanæ, invicem de primæ sortis & amplissimæ dotis Principe Virgine Græcia procantium æmulantiumq; ac de principatu, & dominio terræ marisq; dimican-

B

dimican-

dimicantium, Fortunæq; favore & desultorio beneficio alterantium & reciprocantium, atq; ita concinnam histrioniam exercebit. Quibus superaddet Exempla subsidaria Carthaginienſis & Romanæ Rerump. de totius terrarum orbis

III. Imperio commisſarum. *Tertius* aſſeret, ut integras nationes, gentes, & Respub. ita ſingulorum hominum nonnullos in arte ſibi ſapiendi, & fortunam uſibus ſuis concinnam, & moribus obſequentem, affabrè fabricandis præcelluiſſe: exemplis ſingularibus Heroicorum ingeniorum confirmans; *Alexandri*, cujus nomen ut numen cultum: *Scipionis Africani*, qui teſte Vellejo Paterculo, omnibus belli ac rogæ dotibus, ingeniiq; ac ſtudioſorum eminentiſſimus ſeculi ſui: qui nihil in vitâ niſi laudandum aut fecit, aut dixit, aut ſenſit: *Julii Caſaris* de quo idem indiſtinctius ſcriptor, quod fuerit vigore animi acerrimus, ſuper humanam naturam & fidem erectus, magnitudine cogitationum, celeritate bellandi, patientia periculorum, Magno illi Alexandro, ſed ſobrio, neq; iracundo ſimillimus: ac *Auguſti Caſaris*: qui teſte eodem ſcriptore, Conſulatu Ciceronis non mediocriter adjecit decus, natus eo anno: omnibus omnium gentium viris magnitudine ſua induſturus caliginem: conditor conſervatorq; Romani nominis fato deſtinatus: animo coeleſtis, humaniſq; conſiliis ſupervectus.

His incomparabilibus ſine exceptione heroicis ingeniis, duo Civilia, M. Porcium Catonem, & Titum Pomponium Atticum ſubjunget. Quorum ille, norante illo Auguſtæ Histoſiæ conditore, homo virtuti ſimillimus, & per omnia ingenio Diis, quàm hominibus propior, qui nunquam rectè fecit, ut facere videretur, ſed quia aliter facere non poterat; cuiq; id ſolum viſum eſt rationem habere, quod haberet juſtitiam, omnibus humanis vitiis immunis, ſemper fortunam in ſua poteſtate habuit. Tito verò Pomponio in Vit. Att. c. 11. & 19. Attico, concinno fortunæ ſuæ architecto, Cornelius Nepos aptè

aptè applicavit uſu receptum dictum, *Suos cuiq; mores plerumq; fingere & conciliare fortunam.* Quartus IV. Declamatorum Fabro fortunæ ſuæ cautelam hanc ſalutarem ſuggeret, ut in ſcena hac ſibi ſapiendi callidus ſit Afranii Simulans, nec ſecreta ſcenicæ hujus artis prodat. Nam, explicante ipſo magiſtro Scholæ hujus Politicæ Bacone, hoc genus prudentiæ, ſi quis, ipſum profiteatur, & palàm venditet, ſemper habitum eſt, non modò non Politicum, verum etiam infaſtum quiddam & inauſpicatum. Sicut in Timotheo Athenienſi obſervatum eſt: qui, poſtquam præclara multa facinora in decus & commodum civitatis ſuæ edidiſſet, atq; Adminiſtrationis ſuæ (ſicut tùm moris erat) populo rationem redderet; ſingula concluſit hac clauſula; Atque in hac re fortunæ partes, fuere nullæ. Contigit verò, ut poſt id temporis nunquam ei quicquam feliciter ceſſerit. Ejusmodi glorioſus jaſtator, & vanus ſui oſtentator etiam fuit Mezentius, contemtor ille Deorum; qui hoc verbum apud poëtarum principem effutiit:

Dextra mihi Deus, & telum, quod miſſile libro. 1.8. En.
Julius Cæſar nunquam ferè impotentiam cogitationum ſuarum arcanarum prodidit, niſi ſimili dicto. Cum enim Aruſpex ei referret, extra reperta fuiſſe non bona, admurmuravit ſubmiſſè: *Erunt latiora, cum volo.* Quod etiam dictum, mortis ſuæ infortunium, non diu præceſſit. Cautiùs ad gubernatorem navis ob exortam tempeſtatem & naufragii metum dixit:
B 2 Con-

V. Confide, Cæsarem vehis, & fortunam ejus. Quintus de lubricis illis sententiis & cavendis jactantiùs dictis; nominatim de tritissimo illo Appii; *Faber quisq; sue fortunæ*: Philosophorum; *Sapiens dominabitur astris*: & poëtæ veteris: *In via virtuti nulla est via*; aget. Quæ si rectè quidem intelligantur & adhibeantur, potiùs pro calcaribus ad industriam, quam pro stapedibus ad insolentiam, magisq; ut progignant in hominibus decretorum constantiam & robur, quàm arrogantiam & jactantiam, tanquam sanæ & salutares meritò habitæ sunt, ac procul dubio in peccatoribus hominum magnanimorum sedem nonnullam occuparunt, eo usq; ut cogitationes tales quandoq; agrè dissimulent. Videmus enim Augustum, Cæsarem (qui cum Avunculo suo comparatus, potius ab illo diversus quàm inferior fuit, sed Vir certè paulò moderatior) sub finem vitæ petiisse ab amicis, lectum ejus circumstantibus, ut, postquam exspirasset, sibi plauderent, quasi conscius sibi fuisset, *minum vitæ à se commodè transactum*. Hæc Baco. Sextus probabit, Doctrinam hanc de fabrica fortunæ veteribus quidem intellectam, sed leviter tactam, soli Baconi Sapienti illi ab Insula Oceani Britannici penitus visam, & graphicè descriptam esse: Doctrinam certe, asserente Insulano illo Apolline, cui quivis libenter se discipulum addixerit, donec difficultatem ejusdem habuerit perspectam. Non enim (ratio hæc Baconis pondus assertioni affert) leviora sunt, aut pauciora, aut

aut minus ardua, quæ ad fortunam comparandam requiruntur, quàm quæ ad virtutem: Resq; est æquè difficilis ac severa, fieri verè Politicum, ac verè Ethicum. *Septimum* occupabit ea cura, quod hujus doctrinæ pertractatio plurimùm ad literarum decus faciat. Interest enim in primis honoris literarum, ut homines isti pragmatici sciant, eruditionem haudquaquam aviculæ, qualis est alauda, similem esse, quæ in sublime ferri, & cantillando se oblectare soleat: at nihil aliud: quinimò ex accipitris potius genere esse, ut qui in alto volare, ac subinde, cum visum fuerit, descendere, & prædam rapere novit. *Octavius* deniq; Declamatorum affirmabit, doctrinam hanc verè Politicam ad pondus literarum facere. Nam ad perfectionem literarum hoc ipsum spectat, quia legitimæ inquisitionis vera norma est, ut nihil inveniat in globo materiæ, quod non habeat parallelum in globo CrySTALLINO, sive intellectu. Hoc est, ut nihil veniat in Practicam, cujus non sit etiam Doctrina aliqua & Theoria. Neque tamen literæ hanc ipsam fortunæ architecturam aliter admirantur, aut æstimant, quàm ut opus quoddam inferioris generis. Nemini enim fortuna propria, pro dono esse sui, à DEO concesso, ullo modo digna retributio esse possit. Quin & non rarò fit, ut viri virtutibus egregii fortunæ suæ sponte renuncient, ut rebus sublimioribus vacent. Digna tamen est fortuna, quatenus virtutis ac bene merendi organum est, suâ quoq;

quoq; speculatione & doctrinâ. Hæc excerpta ple-
raq; Baconis nostri huc congesſi, quia his in locis ex-
oticus hic liber rarò venalis, & juventuti vix para-
bilis eſt.

Cæterùm cùm Actus hic Oratorius & Politicus ad
V.Idus Xbr.in Eliſabetano horis & loco conſuetis ha-
bendus ſit, à Vobis, *VIRI omnium Ordinum Spectatis-
ſimi & Honoratiſſimi*, devotè & officioſè hoc oro &
obteſtor, ut, quantum publicæ & privatæ univerſorum
& ſingulorum functiones & labores permittunt, ei
adesſe, ac præſentiâ veſtrâ & auctoritate Gymnaſti-
cæ Juventutis, ingenii ſui vires periclitantis, animis
calcar & ſtimulos addere velit, ut prætentatis his le-
vioribus experimentis, ad graviora molimina, ſuf-
fragante cum annis maturis iudicio, aſurgat. Sata-
gunt enim ardentes hi Adoleſcentes & Pueri non ſal-
tèm audire recitationes aliorum, ſed & ipſi met audi-
ri, ut gemino hoc audiendi officio digni nomine ſuo
Auditores audiant: diverſi à M. Porcii Latronis, Ro-
mani olim Rhetoris, Diſcipulis Rhetoricantibus, qui,
cum *audire* tantùm, nec viciffim *audiri* vellent, me-
rito convitio & contumeliæ cauſâ *Auditores* dicti
ſunt. Phæbeja eſt dictio poëtæ:

vid.

*Excitat Auditor ſtudioſum, laudatq; virtus
Creſcit, & immenſum gloria calcar habet.*

P.P.IV. Eid, Xbreis A. C. clc lcc XLIX.

Series

Series Personarum & Materiarnm.

Adoleſcentes decla-
mabunt

Pueri recitabunt

1. Daniel Francke Vratiſl. De Differen-
tia ſapiendi aliis & ſibi.
2. Fridericus Ortlobius Olſn. Quomodo
nonnulla gentes ſibi ſapuerint.
3. Erneſtus Frider. Heinnitz Olſnenſ.
Quomodo ſinguli homines nonnulli ſi-
bi ſapiant.
4. David Micrahius, JOH. V.C. Filius,
Stetincenſ. Quòd ſibi palàm ſapere, &
non clam, incivile & inauſpicatum ſit.
5. Laurent. Kutke Vratiſlav. De caven-
dis jactantiùs dictis.
6. Zacharias Rampuſch Vratiſl. Doctri-
nam Fortuna inter Deſiderata nume-
randam eſſe.
7. Caſpar Titius Jarvoranus; Quod Do-
ctrina hæc faciat ad decus literarum.
8. Martinus Hannke Vratiſl. Quod ea-
dem ipſa ad pondus literarum faciat.

1. Georg. Frid. ab Artzat
2. Godofredus Creſchmar
3. Johan. Jäniſch
4. Daniel Schmidt
5. Carolus Heinricus Bla-
cha à Lub.
6. Godofredus Heller
7. Johan. Döring.
8. Johan. Liebetantz

quædam Carmina de Sapientia
& Fortuna Illuſtrium
Poëtarum.

John P. ...
...
...

4W1686